

**PRINCIPALELE DECIZII ADOPTATE DE ȘEFII
DE STATE ȘI DE GUVERNE LA REUNIUNEA CONSILIULUI
NORD-ATLANTIC DIN SEPTEMBRIE 2014**

**THE MAIN DECISIONS OF HEADS OF STATE
AND GOVERNMENT IN NORTH ATLANTIC COUNCIL
MEETING, ON SEPTEMBER 2014**

Colonel (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU*

Drd. Gheorghe Alexa GRIJAC**

Colonel (r) prof. univ. dr. Benone ANDRONIC***

Rezumat: *Articolul prezintă, pe scurt, câteva decizii ale șefilor de state și de guverne luate la Summitul NATO în contextul reînarmării și reacțiilor militare ofensive ale Rusiei în estul Ucrainei soldate cu anexarea Crimeei și cu încercarea de anexare a trei regiuni ucrainene: Lugansk, Donețk și Mariupol, în care forțele ruse au trecut la ofensivă. Lucrarea este generoasă și plină de semnificații politice și de securitate, și, de asemenea, reprezintă un aspect de mare interes oferind cititorului cele mai recente evenimente din zona euroatlantică, în general, și din Zona Extinsă a Mării Negre în special.*

Cuvinte-cheie: *decizii; șefii de state și de guverne; Consiliul Nord-Atlantic; securitate; declarația.*

Abstract: *This article presents briefly some decisions of the Heads of State and Government on NATO Summit in context of rearming and military reaction of the Russia in eastern Ukraine and the annexation of Crimea. The paper is generous and full of political and security significances and also represents an issue of high interest, given the latest developments in the Euroatlantic Area in general, and in the wider Black Sea Area in particular.*

Keywords: *decisions; Heads of State and Government; North Atlantic Council; security; statement.*

---

* Prof. univ. asociat al Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru supleant în Consiliul Director al Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru în consiliul editorial și redactor al Revistei de Științe Militare, email: esiteanu@yahoo.com.

** Drd. Universitatea de Stat Moldova, avocat la Baroul București, e-mail: grijac_ptce@yahoo.com.

*** Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, email: benoneandronic@yahoo.com.

Lucrările Summitului NATO/OTAN din septembrie 2014 au avut loc în condițiile deosebit de complexe ale crizei politico-militare din Ucraina soldată cu modificarea frontierelor Ruso-Ucrainene și cu mii de morți, ale crizei politico-militare Siriene și ale acțiunilor teroriste fără precedent ale formării unui Stat Islamic care este un pericol imens la adresa securității internaționale și poate compromite eforturile comunității internaționale pentru soluționarea pașnică a diferendelor din regiune. Unii analiști politico-militari consideră că actuala criză Ucraineană ar fi o provocare a ultraconservatorilor occidentali pentru realizarea dominației globale americane¹.

Șefii de state și de guverne NATO au adoptat, în cadrul reuniunii NAC (CNA)² din septembrie 2014, Declarația Summitului din Țara Galilor (în continuare se va utiliza prescurtarea „Declarația”) într-un moment de răscruce pentru securitatea internațională în care agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei reprezintă o Amenințare pentru libertatea, integritatea și pacea Europei întregi- pe lângă aceasta există amenințările transnaționale și multidimensionale, precum și cele din Orientul Mijlociu și până în Africa de Nord care pot avea repercursiuni pentru pacea și securitatea euro-atlantică și a lumii întregi.

CNA condamnă agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei și cere Federației Ruse să își retragă trupele din Ucraina și de la granițele acesteia, întrucât violarea suveranității și integrității teritoriale ale Ucrainei reprezintă o încălcare a dreptului internațional și o gravă amenințare a securității euro-atlantice. Șefii de state și guverne NATO nu recunosc „anexarea” ilegală și ilegitimă a Crimeei de către Federația Rusă și cer acesteia să acționeze în spiritul dreptului internațional, a obligațiilor și responsabilităților ei internaționale, să renunțe la ocuparea ilegală a Crimeei și la acțiunile agresive împotriva Ucrainei, să-și retragă trupele, să nu-i mai aprovizioneze pe separatiști cu arme, echipamente etc. și să înceteze să mai provoace tensiuni în Ucraina și la granița cu aceasta. Totodată, ei cer Rusiei să-și folosească influența asupra separatiștilor în scopul de-escaladării situației de criză și să găsească o soluție politică și diplomatică de respectare a suveranității și integrității teritoriale ale Ucrainei, cu respectarea granițelor recunoscute internațional ale acesteia. De asemenea, aceștia cer Rusiei să ia măsuri necesare în vederea asigurării siguranței, drepturilor și libertăților tuturor persoanelor din Crimeea. Agresiunile Rusiei au determinat și doborârea avionului de linie Malaysia Airlines MH17 în ziua de 17 iulie 2014. Conform Rezoluției 2166 a Consiliului de Securitate al ONU, Aliații cer statelor și celorlalți actori din regiune să permită

¹ Pierre Van Grunderbeek, *La Russie, l'Ukraine, la Crimée et la bague de fiançailles*, <http://www.mondialisation.ca/la-russie-lukraine-la-crimée-et-la-bague-de-fiançailles/5415269>, accesat la 28 noiembrie 2014.

² Consiliul Nord-Atlantic (North Atlantic Council).

accesul imediat la locul prăbușirii aeronavei în scopul reluării investigațiilor și repatrierii rămășițelor victimelor, precum și tragerea la răspundere și aducerea în fața justiției a celor vinovați de doborârea avionului. Șefii de state și guverne NATO încurajează Ucraina în promovarea valorilor democratice și respectarea drepturilor omului și statelor de drept, cheamă Rusia la un dialog constructiv cu președintele Poroșenko și salută semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană la 27 iunie 2014 care evidențiază aspirația europeană a Ucrainei. Alianța Nord-Atlantică sprijină cu fermitate suveranitatea, independența și integritatea teritorială ale Ucrainei în cadrul frontierelor ei recunoscute internațional. De fapt și aprobarea largă a Rezoluției Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 68/262 cu privire la integritatea teritorială a Ucrainei atestă respingerea la nivel internațional a „anexării” ilegale și ilegiteime a Crimeei de către Federația Rusă. Aliații constată cu îngrijorare escaladarea violenței rusești și a separatiștilor sprijiniți de Rusia în estul Ucrainei pentru destabilizarea statului suveran.

Prin Declarația menționată, Aliații sprijină sancțiunile impuse de Uniunea Europeană, G7 și alte organizații pentru a contracara conduita agresivă a Rusiei și a determina la de-escaladare și adoptarea unei soluții politice la criza militară. Totodată ei vor avea o discuție strategică cu privire la securitatea euro-atlantică și Rusia, care reprezintă viziunea Alianței asupra manierei de abordare a raporturilor NATO cu Federația Rusă pe viitor.

Se știe că după dispariția URSS și până acum Alianța Nord-Atlantică a lucrat intens pentru crearea și consolidarea parteneriatului cu Federația Rusă, în special prin intermediul Consiliului NATO-Rusia, fundamentat pe Actul Fondator NATO-Rusia și pe Declarația de la Roma. Dar Federația Rusă a călcat în picioare angajamentele asumate, precum și dreptul internațional. Totuși Aliații n-au încetat să speră că parteneriatul între Alianța Nord-Atlantică și Federația Rusă este de valoare strategică dacă se bazează pe respectarea dreptului internațional. De aceea, NATO crede într-o relație de cooperare constructivă cu Federația Rusă, cuprinzând măsurile mutuale de sporire a încrederii și înțelegerii reciproce a poziției forțelor nucleare nonstrategice ale Alianței și Federației Ruse în Europa, bazată pe interese de securitate comune. Din nefericire, acum încă nu există condițiile necesare unei asemenea relații.

Ca urmare, decizia Aliaților de a suspenda cooperarea civilă și militară între NATO și Federația Rusă este în continuare în vigoare, însă canalele politice de comunicare rămân deschise.

NATO nu a dorit și nu dorește nici în viitor o confruntare cu Federația Rusă, afirmând că nu reprezintă o amenințare pentru aceasta, dar nu se poate și nici nu va face compromisuri în privința principiilor care stau la temelia Alianței și a

securității UE și a Americii de Nord. Alianța nu este doar transparentă, ci și predictibilă și este determinată să demonstreze trăinicia și rezistența ei, așa cum a făcut-o întotdeauna. Relațiile NATO cu Federația Rusă depind de apariția schimbării constructive a acțiunilor Federației Ruse care să arate că aceasta respectă dreptul internațional, obligațiile și responsabilitățile sale internaționale.

Dar Rusia nu respectă Carta Organizației Națiunilor Unite și dreptul internațional, nici față de alte state. Astfel, Federația Rusă are un comportament ostil față de Republica Moldova și Georgia prin violarea angajamentelor fundamentale de securitate europeană (în special cele asumate prin Actul Final de la Helsinki), prin neimplementarea TFC³ în Europa și prin folosirea instrumentelor militare și a altora în scopul amestecului în afacerile interne ale statelor vecine.

Comportamentul necorespunzător, chiar agresiv, al Rusiei reprezintă o gravă amenințare a ordinii internaționale, care se bazează pe dreptul internațional; și a securității euroatlantice. Toate aceste inadvertențe și amenințări au efecte pe termen mediu și lung asupra securității în regiunea extinsă a Mării Negre și asupra securității euroatlantice întrucât acțiunile recente ale Federației Ruse contravin flagrant principiilor care stau la temelia mecanismelor de creștere a încrederii în Marea Neagră. În consecință, Aliații vor sprijini: eforturile statelor riverane Mării Negre pentru asigurarea securității în această regiune; acțiunile OSCE, care trebuie să aibă acces liber la toate regiunile Ucrainei în scopul îndeplinirii nestânjenite a mandatului.

De asemenea, NATO sprijină decizia Uniunii Europene privind inițierea unei misiuni sub egida PSAC⁴ în scopul sprijinirii Ucrainei pentru reforma sectorului civil (inclusiv în domeniile: poliție și statul de drept).

Aliații recunosc dreptul Ucrainei în restabilirea păcii, ordinii și apărarea propriului popor și a teritoriului său, precum și a forțelor sale armate care, trebuie să exercite maximă reținere în operațiile militare pentru a evita producerea unor victime în rândul civililor din zonă. Șefii de state și de guverne NATO au adoptat o declarație comună cu președintele Ucrainei și au hotărât să sprijine Ucraina și Programul Național Anual al acesteia în cadrul Parteneriatului Aliat Distinctiv. Toți aceștia sprijină reforma sectoarelor de securitate și apărare ale Ucrainei în scopul asigurării unei interoperabilități mai mari între forțele Ucrainei și cele ale NATO.

NATO sprijină, totodată, inițiativa cu privire la Consolidarea Interoperabilității cu statele partenere ale Alianței Nord-Atlantice.

Mulți parteneri ai NATO din Europa estică sunt îngrijorați și preocupați în mod legitim de ocuparea abuzivă, nelegitimă de către Rusia a Crimeei și de intervenția militară brutală în estul Ucrainei. NATO va sprijini și în continuare

³ TFC – *Tratatul privind Forțele Convenționale.*

⁴ PSAC – *Politica de Securitate și Apărare Comună a UE.*

dreptul partenerilor de a lua decizii independente și suverane, fără presiuni externe, precum și integritatea teritorială, independența și suveranitatea Republicii Moldova, Georgiei, Armeniei și Azerbaidjanului.

În acest sens, Aliații sprijină soluționarea pașnică a conflictelor din Caucazul de Sud și din Republica Moldova, cu respectarea principiilor și normelor de drept internațional, a Cartei Organizației Națiunilor Unite și Actului Final de la Helsinki și cer tuturor părților să depună eforturi constructive și să dea dovadă de voință politică pentru soluționarea în mod pașnic a conflictelor în cadrul formatelor stabilite de negociere.

Securitatea euroatlantică și securitatea internațională sunt grav amenințate și în Orientul Mijlociu și Africa de Nord. NATO va sprijini în continuare lupta popoarelor pentru pace, securitate, democrație, justiție și prosperitate.

O gravă amenințare la adresa securității o reprezintă așa-zisul „Stat Islamic” în Irak și Levant (Siria), sau prescurtat ISIL, în special la adresa popoarelor irakian și sirian. NATO condamnă atacurile barbare/scelerate ale ISIL împotriva populației civile și a unor grupuri etnice și religioase.

NATO s-a angajat să sprijine parteneriatul NATO-Irak pentru a ajuta Irakul să-și creeze unele forțe de securitate mai eficiente. Aliații condamnă, de asemenea, acțiunile violente ale regimului Assad împotriva poporului sirian și cer guvernului sirian să respecte Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU și să se angajeze într-o tranziție politică conform Comunicatului de la Geneva din 30 iunie 2012.

Prezența ISIL în Irak și în Siria reprezintă o gravă amenințare la adresa securității regionale. Pentru contracararea acestei amenințări comunitatea internațională trebuie să acționeze în mod coordonat.

NATO va continua să mențină în Afganistan o prezență a Aliaților și după încheierea ISAF (în decembrie 2014) pentru instruirea, consilierea și sprijinul ANSF⁵ prin intermediul misiunii Resolute Support și prin susținerea financiară a ANSF.

NATO este o sursă principală a securității în spațiul euroatlantic și în întreaga lume. Aliații reprezintă state democratice puternic unite prin prevederile Tratatului de la Washington și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite. NATO se bazează pe solidaritatea Aliată și indivizibilitatea securității, pe apărarea colectivă, fiind un forum democratic pentru consultații și decizii de securitate ale Aliaților, pentru protecția și apărarea teritoriilor și cetățenilor săi, conform prevederilor art. 5 al Tratatului, împotriva oricărui atac.

În consecință, potrivit Declarației lor, șefii de state și guverne NATO s-au angajat să întărească legătura transatlantică și să asigure atât resursele și capacitățile, cât și voința politică în scopul asigurării condițiilor Alianței Nord-

---

⁵ ANSF – Forțele Naționale Afgane de Securitate.

Atlantice pentru a fi gata oricând să facă față oricărei amenințări și oricărui atac. Aceștia s-au angajat să îndeplinească cele trei sarcini esențiale ale Conceptului Strategic NATO (apărare colectivă, managementul crizelor și securitate prin cooperare).

Summitul din Țara Galilor a aprobat Planul de acțiune al NATO în scopul creșterii nivelului de reacție și răspunderii rapide și ferme la noile provocări de securitate. Planul conține un ansamblu curent de măsuri care să răspundă noilor schimbări ale mediului de securitate din apropierea NATO, dar și celor mai îndepărtate, precum și provocărilor Federației Ruse și „implicațiilor strategice ale acestora”⁶. El răspunde, de asemenea, riscurilor, pericolelor și amenințărilor din vecinătatea sudică a Alianței, dar și din Africa de Nord și Orientul Mijlociu. Aceasta întărește atât apărarea colectivă a Alianței, cât și capacitatea NATO de management al crizelor. Acest Plan are ca obiectiv să mențină OTAN (NATO) puternică, foarte bine pregătită, reactivă și capabilă să dea o ripostă hotărâtă tuturor provocărilor de azi și de mâine. Elementele componente ale planului cuprind și acele măsuri ce răspund cerințelor permanente de asigurare a NATO, precum și adaptării militare strategice a Organizației.

Printre măsurile de asigurare menționăm: prezența și activitatea militară permanentă aeriană, terestră și maritimă în vecinătatea estică a NATO pe bază de rotație. Acestea vor constitui cerințele esențiale nu numai pentru asigurare, ci și pentru descurajare, fiind flexibile și măsurabile din punct de vedere al răspunsului la situația securității în evoluție.

Măsurile de adaptare asigură Alianța pentru a putea răspunde ferm tuturor provocărilor de securitate ce pot să apară. De asemenea se va mări capacitatea de răspuns a NRF⁷ (Forței de Răspuns a NATO) pe baza dezvoltării unor forțe capabile de acțiune rapidă și de răspuns la orice provocări și amenințări. În cadrul acestei forțe se va înființa o Grupare Multinațională de Forțe cu un Nivel de Reacție Foarte Ridicat (VHRJTF), care reprezintă o nouă forță comună a NATO ce va putea fi dislocată în doar câteva zile și va răspunde amenințărilor și pericolelor de la periferia teritoriului Alianței. Forța va conține o componentă terestră în care vor fi incluse forțe aeriene, maritime și operațiuni speciale.

Nivelul de reacție al VHRJTF se va testa prin exerciții ce se vor efectua la notificări în timp foarte scurt. NATO va trimite elemente adecvate de comandă și control pe teritoriile Alianței din extremitatea de Est, precum și unele forțe necesare. În caz de necesitate Alianții de la periferia NATO vor fi întăriți pentru descurajare și apărare colectivă.

Alianții s-au angajat să sporească capacitatea NATO de întărire rapidă și eficientă a Alianțelor respectivi „prin pregătirea infrastructurii, prepoziționarea

⁶ Declarația Summitului din Țara Galilor adoptată de șefii de stat și de guvern participanți la reuniunea Consiliului Nord Atlantic din Țara Galilor, 4-5 septembrie 2014, p. 1.

⁷ NRF – Forța de Reacție Rapidă a NATO.

echipamentelor și mijloacelor de aprovizionare și desemnarea bazelor specifice”⁸, în special prin sprijinul națiunii gazdă. Aliații se vor asigura, de asemenea, că forțele NATO își mențin un nivel de reacție adecvat și coerența necesară desfășurării întregii game de misiuni aliate, în special descurajarea agresiunii împotriva aliaților și capacitatea de a apăra întregul teritoriu aliat.

Șefii de state și guverne NATO s-au angajat să mențină robustă și suplă structura de comandă NATO și aptă să asigure eficiența elementelor de comandă și control împotriva amenințărilor simultane. Totodată se vor lua măsuri pentru creșterea nivelului de reacție și capacităților Cartierului General al Corpului Multinațional N-E.

Inițiativa Forțelor Conectate (CFI) este utilă pentru realizarea coerenței tuturor elementelor de instruire/exercițiu din Planul de acțiune al Alianței în scopul creșterii nivelului de reacție.

Șefii de state și guverne NATO vor lua măsuri ca Alianța să fie capabilă să contracareze eficient amenințările războiului hibrid prin acțiuni militare, paramilitare și civile (deschise și subacoperite, printr-o arhitectură înalt integrată, ceea ce include dezvoltarea comunicărilor strategice, elaborarea scenariilor pentru războiul hibrid și consolidarea coordonării între Alianță și alte organisme).

Aliații vor înființa Centrul de Excelență pentru Comunicare Strategică al NATO, în Letonia.

Șefii de state și guverne NATO au decis ca Aliații care au alocat mai puțin de 2% din PIB pentru bugetul apărării să stopeze orice micșorare a acestui procent și să sporească acest buget pe măsură ce PIB-ul crește pentru a ajunge la valoarea de 2% într-un interval de maxim un deceniu în vederea realizării capacităților țintă NATO. Aliații care cheltuiesc sub 20% din bugetele apărării pentru echipamente militare majore noi trebuie ca, într-un deceniu, să ajungă la investiții de minim 20% din totalul cheltuielilor pentru apărare.

Concluzii

În ultimele luni ale anului 2014, omenirea a asistat la cea mai periculoasă criză dintre NATO și Rusia (dar, totodată, și dintre Uniunea Europeană și Rusia) concretizată cu cea mai mare confruntare politico-militară dintre SUA și Federația Rusă din ultimele decenii (de la criza rachetelor din Cuba din anul 1962 și până azi). Urmările acestei crize s-ar putea finaliza chiar și cu o confruntare militară între NATO și Rusia, ceea ce ar putea depăși intensitatea Războiului Rece precedent. Declarația Summitului NATO din Țara Galilor conține o condamnare a Rusiei pentru agresiunea Ucrainei și anexarea Crimeei, pentru nerespectarea

---

⁸ Declarația Summitului din Țara Galilor adoptată de șefii de stat și de guvern participanți la reuniunea Consiliului Nord Atlantic din Țara Galilor, 4-5 septembrie 2014, p. 2.

dreptului internațional și a principiilor Cartei ONU, pentru nerespectarea independenței și suveranității Republicii Moldova și a Georgiei, pentru violarea angajamentelor și pentru alte acțiuni inacceptabile ale Rusiei care reprezintă o amenințare la adresa securității internaționale.

Efortul Rusiei pentru reînarmare și recucerirea unor teritorii din estul Ucrainei, anexarea Crimeei și acțiunile în forță sunt încercări de reechilibrare a puterilor între SUA și Rusia. Rusia și-a consolidat aliniamentul strategic avansat și a cucerit un cap de pod geopolitic în Ucraina și Republica Moldova.

BIBLIOGRAFIE

Declarația Summitului din Țara Galilor publicată de șefii de state și de guverne participanți la reuniunea Consiliului Atlanticului de Nord ținută în Țara Galilor la 4 și 5 septembrie 2014, http://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=fr

Declarația finală a Summitului NATO din Țara Galilor din 4-5 septembrie 2014.

GRUNDERBEEK Van Pierre, *La Russie, l'Ukraine, la Crimée et la bague de fiançailles*, <http://www.mondialisation.ca/la-russie-lukraine-la-crimée-et-la-bague-de-fiançailles/5415269>, accesat la 28 noiembrie 2014.

MEARSHEIMER John, *Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault*, <http://www.foreignaffairs.com/articles/141769/john-j-mearsheimer/why-the-ukraine-crisis-is-the-west-s-fault>

